

ปัญหาความชอบธรรมในการบังคับใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ
เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ*

Legitimacy Issues in the Enforcement of
Post-Sentence Detention Measure for the Prevention
of Recidivism

ธนากร วิมลสมบัติ**

Tanakran Vimolsombat

รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์***

Associate Professor Achariya Chutinun

วันรับบทความ 17 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 10 กรกฎาคม 2569; วันตอบรับตีพิมพ์ 10 กรกฎาคม 2569

บทคัดย่อ

มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 เป็นหนึ่งในมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำซึ่งอาจนำมาใช้เพื่อคุมขังบุคคลซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่

* บทความวิจัยนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุรกิจบัณฑิตย์ ปีการศึกษา 2568 เรื่อง ‘ปัญหาความชอบธรรมในการบังคับใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ’

This research article is derived from a Master of Laws thesis submitted to Dhurakij Pundit University in 2025 titled ‘Legitimacy Issues in the Enforcement of Post-Sentence Detention Measure for the Prevention of Recidivism.’

** ผู้ประพันธ์อันดับแรก: นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยสุรกิจบัณฑิตย์

First Author: Student, Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice Process, Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

*** ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยสุรกิจบัณฑิตย์ และอาจารย์ที่ปรึกษา

Corresponding Author: Lecturer and Thesis Advisor, Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

ใช้ความรุนแรงภายหลังจากที่ผู้ขึ้นพันโทษ เมื่อปรากฏว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ขึ้นจะไปกระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ขึ้นไปกระทำความผิดได้ มาตรการดังกล่าวซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งเพื่อตัดโอกาสในการที่ผู้ขึ้นจะไปกระทำความผิด จึงมีลักษณะเป็นการลงโทษทางอาญาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องอยู่ภายใต้หลักพื้นฐานเกี่ยวกับโทษทางอาญาด้วย

บทความวิจัยนี้ จะชี้ให้เห็นว่า การบังคับใช้มาตรการคุมขังภายหลังพันโทษ ซึ่งอาศัยเพียงเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ขึ้นจะไปกระทำความผิดซ้ำ โดยไม่ต้องปรากฏการกระทำใดขึ้นใหม่ของผู้ที่จะต้องถูกบังคับตามมาตรการดังกล่าวเช่นนั้น ขัดต่อหลักประกันในกฎหมายอาญา ในส่วนที่ว่า การลงโทษต้องขึ้นกับการมีอยู่ของการกระทำ หลักห้ามดำเนินคดีอาญาซ้ำ รวมถึงหลักความได้สัดส่วนในการลงโทษ และอาจนำไปสู่การละเลยหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมในระหว่างการบังคับโทษจำคุกซึ่งต้องสามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้มีความพร้อมกลับสู่สังคมได้โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก และได้นำเสนอแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติข้างต้นในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการคุมขังภายหลังพันโทษ โดยเสนอให้กำหนดว่าการจะนำมาตรการคุมขังภายหลังพันโทษมาใช้บังคับได้นั้น จะต้องปรากฏการกระทำบางอย่างขึ้นใหม่ของผู้ที่ต้องคำสั่งเสียก่อน และการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวนี้จะต้องมีความแตกต่างจากการบังคับโทษจำคุกอย่างมีนัยสำคัญ โดยมุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมเพื่อกลับสู่สังคม ทั้งนี้ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการนำมาตรการคุมขังภายหลังพันโทษมาใช้บังคับให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: มาตรการคุมขังภายหลังพันโทษ หลักประกันในกฎหมายอาญา หลักห้ามดำเนินคดีอาญาซ้ำ หลักความได้สัดส่วนในการลงโทษ การคุมขังเพื่อความปลอดภัยของสังคม

Abstract

Post-sentence detention measures constitute one of the recidivism prevention measures prescribed under the Act on Measures for the Prevention of Recidivism in Sexual Offences or Violent Offences B.E. 2565 (2022). Such measures may be imposed upon persons whom the court has convicted of sexual offences or violent offences in order to detain such persons where there are reasonable grounds to believe that they are likely to commit sexual offences or violent offences again, and where no other measures are available to prevent such recidivism. Considering the nature of these measures, which involve restrictions on the rights and liberties of persons subject to detention orders in order to prevent the commission of further offences, post-sentence detention measures inevitably assume the characteristics of criminal punishment. Therefore, such measures must also comply with the fundamental principles governing criminal penalties.

This research article demonstrates that the enforcement of post-sentence detention measures, which are imposed solely on the basis of reasonable grounds to believe that an individual may commit a repeat offence, without requiring the occurrence of any new act on the part of the person subject to such measures, is contrary to the criminal law safeguards, particularly the principle that punishment must be based upon the existence of an act. It also conflicts with the principle prohibiting double jeopardy, as well as the principle of proportionality in punishment. Furthermore, such measures may lead to the neglect of the responsibilities of the criminal justice system during the execution of imprisonment, which should focus on the rehabilitation and reintegration of offenders so that they are prepared to return to society without committing further offences or engaging in recidivism. This research article proposes amendments to the Act in relation to post-sentence

detention measures. It is proposed that post-sentence detention measures should only be imposed where it is established that some new act or conduct has occurred on the part of the person who would be subject to such measures. In addition, the implementation of post-sentence detention measures should be significantly differentiated from the execution of imprisonment by placing emphasis on rehabilitation and preparation for reintegration into society. This is intended to enhance the legitimacy of the enforcement of such post-sentence detention measures.

Keywords: post-sentence detention measure, criminal law safeguards, principle of double jeopardy, principle of proportionality in punishment, public security detention

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรรกริรมย์ โกมลารชุน, ‘วัตถุแห่งคดีในคดีอาญาคืออะไร? What is the object of criminal proceedings?’ (2557) 2 วารสารกระบวนการยุติธรรม 1.

คณิต ณ นคร, *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 6, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2560).

จิตติ ดิงศรัทีย, *กฎหมายอาญา ภาค 1* (สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา 2525).

ญานิศา เนียมประดิษฐ์, ‘ข้อห้ามการดำเนินคดีอาญาซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4): ศึกษาจากวัตถุแห่งคดีในคดีอาญา’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2561) 1.

ไชยยศ วรรณศิริ, ‘ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิด’ (2537) 5 ดุลพินิจ 119.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 10, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2551).

ธัชพงษ์ วงษ์เหรียญทอง, ‘อำนาจลงโทษความผิดสากลกับการลงโทษซ้ำตามประมวลกฎหมายอาญา ไทย’ (2560) 1 วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ 91.

ธานี วรรณ, ‘วิวัฒนาการช่วงเปลี่ยนผ่านของวัตถุประสงคในการบังคับโทษจำคุก’ (2563) 3 วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต 1.

ปกป้อง ศรีสนิท, ‘แนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายจากผู้กระทำความผิดหรือผู้พ้นโทษที่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคมระยะที่ 1’ (2564) 4 วารสารนิติศาสตร์ 504.

—, ‘มีอะไรในกฎหมาย : กฎหมายป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ’ (The 101.World, 2566)
<<https://www.the101.world/public-protection-from-serious-offenders/>>
สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2567.

—, *กฎหมายอาญาชั้นสูง* (พิมพ์ครั้งที่ 5, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2569)

สทธรณ รัตนไพจิตร, ‘วัตถุประสงค์ของการลงโทษ : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527).

สุธินี รัตนวราห, *กฎหมายอาญา 2* (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2535) 115.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, ‘หลักความชอบด้วยกฎหมายในกฎหมายอาญา Principe de la légalité criminelle’ ใน 84 ปี ศาสตราจารย์จิตติ ตังศภักดิ์ (2536).

—, *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบับอ้างอิง* (พิมพ์ครั้งที่ 16, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2559).

อัจฉริยา ชูตินันท์, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 5, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2566).

อุทิศ สุภาพ, ‘ทฤษฎีวัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญา : ร่างกฎหมายชะลอการฟ้อง’ (2559) 2 ตุลาคม 120.

ภาษาต่างประเทศ

Bernadette McSherry, Patrick Keyzer and Arie Freiberg, ‘Preventive Detention for ‘Dangerous’ Offenders in Australia: A Critical Analysis and Proposals for Policy Development’ (Submitted to Criminology Research Council 2006).

Eli M Rollman, ‘Mental Illness: A Sexually Violent Predator is Punished Twice for One Crime’ (1998) 3 The Journal of Criminal Law & Criminology 985.

Feuerbach, *Lehrbuch des gemeinen in Deutschland gültigen peinlichen Rechts* (1801).

Hadi Dachak, ‘The Principle of Proportionality of Crime and Punishment in International Documents’ (2021) 4 International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding 684.

Hannes Mühlenbrock, ‘“Sicherungsverwahrung” (preventive detention) in Germany under the scrutiny of the ECHR’ (Master’s Thesis, Riga Graduate School of Law 2020).

Human Rights Committee ‘Views Communication No. 1629/2007’ (10 May 2010) CCPR/C/98/D/1629/2007.

Human Rights Committee ‘General comment No. 35 Article 9 (Liberty and security of person)’ (16 December 2014) CCPR/C/GC/35.

Judicial College of Victoria, *Serious Offenders Act 2018 Guide* (2024).

Law Offices of James R. Dickinson, ‘Criminal Law Principles: The Punishment Must Fit the Crime (Proportionality)’ (2025) <<https://inlandempirelitigation.com/criminal-law-principles-the-punishment-must-fit-the-crime-proportionality/>> สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2569.

Marianna Klaudia Lévai, ‘Indefinite Sentencing in Criminal Law: A Human Rights Perspective’ (LL.M. Thesis, Central European University 2013).

Michael Pösl and Andreas Dürr, ‘Germany’s System of Preventive Detention Considered Through the European Court of Human Rights and the German Federal Constitutional Court’ (2012) *European Criminal Law Review* 158.